

A BÉKÉSI KÖZUTAK NYÁRFÁSÍTÁSA

Az írásnak lehetne olyan címet is adni, hogy „Miért hagytuk a békési utak nyárfásítását?” vagy „Gazdaságos-e az utak fásítása?” stb. Mert — hivatkozva az utak korszerűsítésére, a korszerű fásítási módokra és számos, már bebizonyított és nem bizonyított érvre — abbahagytuk, pedig a számok azt mutatják, hogy ez nemcsak esztétikai jelentőségű, de gazdaságos is.

Közismert, hogy hazánk erdőben igen szegény. Békés megye az utolsó helyen „kullog” ebben a nem hivatalos versenyben. Az erdősisítés fokozására az indítékot az erdőgazdasági termelés fejlesztését szolgáló intézkedéseket megfogalmazó, 1954. évi minisztertanácsi határozat adta. A határozat végrehajtásának felmérése után, elsőnek is létrehoztuk a megye szaporítóanyag-szükségletének ellátásához szükséges feltételeket. A bánkúti csemetekert alapítása volt e téren a legnagyobb jelentőségű. Nagyüzemi módon termelte és termeli ma is a különféle nyár-szaporítóanyagot. A nagyarányú nyárerdősisítés az 1958. évben — mint mindenütt az országban — Békés megyében is megindult.

A megye erdősisítésének fokozása egyedül új területek beerdősítésével nem volt járható út. Fel kellett e célra használni az utak mentét is. A megye közútjait 1970-ig főleg óriásnyárral, korainyárral, olasznyárral és fehérsnyárral fásítottuk. A fásítás eredményét a gyulai erdőfelügyelőség az 1973. évben felmérte. A felmérés adatait a táblázat mutatja. A további növekedésről az 1979. évi ismételt felvétel tájékoztatót. Ízelítőül két útszakasz részletes adatait hasonlítom össze:

4239-es út, Békéscsaba—Gerla

Fafaj	1973. évi adatok		1979. évi adatok	
	OLNy és ONy		OLNy és ONy	
Terület	1,5	ha	1,5	ha
Kor	9	év	15	év
Darabszám	900	db	900	db
Átlagátmérő	14	cm	22	cm
Átlagmagasság	8	m	15	m
Egy fa, átlag m ³	0,08	m ³	0,34	m ³
Összes fatömeg	72	m ³	306	m ³

A fasorban levő, azonos darabszámú faanyag fatömege 4,25-szöröse lett 6 év alatt. A 900 db fa több mint 20 m³-t gyarapodott évente.

4444-es út, Gyula—Elek

Fafaj	1973. évi adatok		1979. évi adatok	
	ONy		ONy	
Terület	1,9	ha	1,9	ha
Kor	10	év	16	év
Darabszám	1020	db	1020	db
Átlagátmérő	20	cm	32	cm
Átlagmagasság	15	m	19	m
Egy fa, átlag m ³	0,28	m ³	0,91	m ³
Összes fatömeg	319	m ³	928	m ³

Békés megye útfásítása 1973. évben

Közút megnevezése	Fafaj	Terület (600 db 1 ha)	Kor év	Darab- szám db	Átlag- át- mérő- cm	Átlag- magas- ság, m	Egy fa átlag m ³	Összes fatömeg m ³	Meg- jegyzés
44-es út, Békéscsaba Szarvas, megyehatár	FRNy	9,4	15	5640	20	14	0,23	1297	Részben kitermelve
4225-ös út, Orosháza, Pusztaföldvár	KONy ONy	1,5	14	900	18	14	0,16	144	
4411-es út, Békéscsaba, Telekgerendás	ONy	1,7	25	1020	35	18	1,00	1020	
4438-as út, Békés—Tarhos	OLNy	2,6	12	1560	18	15	0,22	343	
4234-es út, Tarhos— Vésztő	FRNy ONy OLNy	0,6	12	360	18	15	0,22	79	
4237-es út, Tarhos—Bélmegyer	ONy	0,5	19	300	25	16	0,51	153	
42 146 Gyula—Gyulavári	ONy	0,8	12	480	15	13	0,16	77	
4432-es út, Békéscsaba—Csanádapáca	KONy	1,0	12	600	18	11	0,18	108	
47-es út, Békéscsaba Telekgerendás, Csorvás, Orosháza	ONy	6,6	15	3960	22	15	0,34	1346	1978. évben részben kitermelve
47-es út, Orosháza, megyehatár	FRNy	0,2	12	120	16	8	0,11	13	
4219-es út, Sarkad, Sarkadkeresztúr	ONy	0,5	12	300	18	12	0,19	57	1979. évben kitermelve
42154-es út, Nagygyanté, Mezőgyár	KONy	0,3	12	180	18	12	0,19	34	1979. évben kitermelve
42152-es út, Sarkad, Kötegyán	KONy	0,4	42	240	70	20	5,19	1246	1978. évben kitermelve

A faszorban levő, azonos darabszámú faanyag fatömege 2,90-szerese lett 6 év alatt. Az 1020 db fa 58 m³-t gyarapodott évente.

A két útszakasz összehasonlító adatai világosan mutatják, mekkora fatömeget lehet a megyében megtermeszteni. Ezt a nagy fatömegproduktumot felmutató két faszor nem elszigetelt jelenség. A nagykamarási templomkert és faszor csodálatos faterméséről már régebben számot adtak a szaklapok, különböző szakmai értekezések. Ennek lett méltó utóda az eleki út.

Bátran megállapítható, hogy érdemes, sőt népgazdaságilag szükséges Békés megyében az utak mentét nyárral fásítani. Leggazdaságosabb 15—20 éves korban kitermelni a faszorokat és helyükbe újat ültetni. A megye úthálózatának jelenleg 25—30%-át szegélyezi nyárfaszor. El kellene érni, hogy az utak 70—80%-át kísérje nyárfaszor, mégpedig olyan ütemezéssel, hogy benne a fatermesztés állandó és tartamos legyen. Az utak korszerűsítését pedig össze kell hangolni a fatermesztéssel.

Banadiacs István